

Laima Šinkūnaitė

Akimirkos...

Konstantiną, kitaip Kastį, pažinojau nuo 1961 m. lapkričio 30 d., kuomet pirmą kartą, radusi skelbimą Kauno tiesoje, išdrįsiau ateiti į Kaune įsikūrusią Alpinizmo sekciją. O mane į čia atviliojo nuostabūs Ararato kalnai. Dažniau ar rečiau bendravom visą pažinties laiką. Metams bėgant visiškai nusitrynė neesminiai dalykai. Liko tik puikaus žmogaus šviesus ir brangus paveikslas, ne blunkantis, o ryškėjantis laiko tėkmėje. Ir dar – nepraeinantis netekties skausmas. Negalėjau patikėti tą saulėtą dieną Marytei pranešus apie Kasčio žūtį. Netikėjau, net tuomet kai pynėm vainikus... Netikėjau, kai gilią naktį žvelgiau į Kastį, tokį ramų, tokį jauną, tokį gražų... Nes Kastis visuomet buvo visų gyviausias iš gyvųjų. Neatmenu aš jo paniurusio, o tuo labiau pikto. Kada beužeidavau, tai buvo malonūs susitikimai, šnekučiuojantis apie viską ir apie nieką...bet išsiskyrusi jausdavausi lengva kaip pūkelis, taip būdavo gera, lyg gavus kažką labai brangaus. Gal bendrauti su juo buvo taip lengva ir paprasta ir todėl, kad jis visada ir su visais buvo nepaprastai nuoširdus, niekada neprimesdavo savo kategoriškos nuomonės, buvo tolerantiškas kitiems. Atmenu Karpatų kalnus, Kastį su kino kamera, varžybas. Nekaip slidinėjau, o Kastis sudėtingiausioje vietoje „tykojo“ tinkamų kadru. Žinoma, aš buvau puikiausias „kadrus“. Kai pakilau iš sniego sukuriu, buvau nelaiminga ir pikta, tačiau plati, nuoširdi Kasčio šypsena, gera, suprantanti, nežeidžiantys ir neįskaudinantis žodžiai...pradėjau kvatotis kartu su juo... Laima su Kasčiu atėjo pakviesti į savo vestuves. Labai džiaugiausi ir dar labiau drovėjausi. O jiedu buvo tokie paprasti, laimingi, jaukūs, - Laimai patiko ilgas ir storas pieštukas Velikan...Sugebėdavo Kastis leisti žmonėms būti savimi, nevaržyti jų... Kartą ėjome į buvusią Konrado kavinę, anuomet Tulpę. Giedrius su nutrintu darbiniu švarkeliu, Kastis elegantiška palaidine, ir mudvi su Laima. Mūsų nuostabai, neįleidžia Kasčio, nes jis be „švarko“. Kastis nepyko, tik pasišaipė iš savo elegantiško apdaro. O mes, deja, piktinomės... Šioje kavinėje būta ir linksmesnio nuotykiu. Nebeprisimenu, kieno galvoje ta mintis kilo, gal Kasčio, o gal ir Giedriaus, tokia mintis galėjo šauti ir man. Taigi sumanėme į Tulpės kavinę atsinešti gaidį. Paukštį parūpino Giedrius, atsinešė jį dideliame krepšyje. Užsisakėme kavos, ją išgėrėme ir, nutaikę tinkamą progą, gaidį paleidome į laisvę...Kilo toks sąmyšis...Pabaigos nelaukėme... Sovietmečio būta tokio pilko, kad kartais kildavo noras pajuokauti. 1962 m. pavasarį Taline vyko tradicinės Pabaltijo alpinistų varžybos, o paprasčiau – tiesiog laipiojimas uolomis įvairiais maršrutais. Daugelyje vietų uolos dar buvo užklotos pajuodavusiu sniegu. Taigi buvo ganėtinai šalta...Sugalvojom maudytis...Kastis tarp entuziastų...Vanduo šuniškai šaltas ir labai negilu, ilgai, ilgai negilu. Kolegos ir bičiuliai bandė trauktis, Kastis jokiū būdu. Išsimaudėm... Mėgo Kastis stiprius pojūčius, riziką, gyvybingumą – šito jam reikėjo kaip, kaip vandens, kaip duonos kasdieninės. Naujieji metai. Rūtos ir Ervio vestuvės. Labai šalta. Vakare su Kasčiu lydīm Tamarą į geležinkelio stotį. Jis, pasirodo, mokėjo būti ir piktai kandus – nemėgo Kastis Tamaros ir neatleido jai didžiarusiškojo šovinizmo. Tamara ilgai postringavo apie kultūrą, atneštą į Lietuvą, mes ėjome šalia tylėdami ir pagaliau neiškentęs Kastis pasakė kelis žodžius. Nepamenu pažodžiui replikos – išliko įspūdis trumpos, aštrios ir vis dėlto subtilios... Tai buvo rudenį...Pasibaigus alpinistinėms varžyboms gavau dovanų Sent Egziuperi knygą „Žemė – žmonių planeta“. Kastis linksmi juokaudamas pasakė, kad tai nuostabus rašytojas, kad jis ši autorių labai mylintis, skaitas, daug žinąs apie jį – juk padorioje kompanijoje reikia apie ką nors kalbėti, kad atrodytum protingas ir išmanus, tai kodėl nekalbėti apie Sent – Eksą? ! Visada, visada Kastis mokėdavo žavėtis, mokėjo tuo žavėjimusi užkrėsti ir kitus, ir čia pat, švelniai, pasišaiipyti iš to žavėjimosi. Per vienas Pabaltijo uolų laipiojimo varžybas Kastis į maršrutą gana siaurais džinsais. Sudėtingoje situacijoje, kurioje daugelis kopėjų „nunokdavo“, džinsai plyšo – Kastis vis dėlto nepasidavė ir šaltakraujiškai lipo toliau,

nepaisydamas stebingos „publikos“ džiaugsmo. Ryžtingumas ir šaltakraujiškumas buvo būdingos Kasčio savybės visose kritiškose situacijose. Tą vasarą, kai Kastis negalėjo išvažiuoti į kalnius ir dienas su sugipsuota ranka leido Palangoje, netikėtai susitikome pajūryje. Kaip šiandien prisimenu tą saulėtą dieną, jūrą, tą švytinti mėlyną dangų – girdžiu Kasčio balsą, regiu jo šypseną. Tuokart jis tik ką buvo perskaitęs Viljamo Goldingo „Musių valdovą“, sujaudintas, kupinas minčių ir įspūdžių, kuriuos sužadino ši puiki knyga. Primygtinai ragino ir mane ją perskaityti. Sportinis interesas irgi buvo svarbus. Kita vertus, anuometiniai stipriausieji alpinistai save vadino apeliais. Tad nenuostabu, jog 1962 m. lapkričio 17 d. buvo pasirašyta žaisminga sutartis tarp Erdvilo Adomaičio ir Vaido Palio tokiomis sąlygomis: jei apelis Ervis 1963 m. įvykdys pirmąjį alpinizmo atskyrį, tai apelis Vaidas Palys „statys“ jam vakarienę, ir priešingai, jei neįvykdys, tai tą vakarienę pateiks apelis Erdvis. Abiem atvejais vakarienėje kaip liudininkai dalyvaus apeliai Algis Norkėjus ir Zubovų Kastis. Paskiausiai pridurta, kad tose vakarienėse turi dalyvauti kaip šios sutarties saugotoja ir Laima Šinkūnaitė. Akivaizdu, sutartį išsaugojau be vakarienių... Kastis buvo dosnus – visada ir su visais dalijosi dvasiniais turtais. Kai stengiuosi suvokti ir suprasti Kasčio žavesį – man atrodo, kad visų pirma Kastis labai mylėjo žmones ir labai mylėjo gyvenimą, tokį, koks jis yra. Ne tik mylėjo, bet ir sugebėjo, bet ir sugebėjo, turėjo tą Dievo dovaną visa aplinkui save paversti švente.

(Rašyta iškart po Kasčio žūties...)